

Rahandusministri 19. detsembri 2008. a määruse nr 51 „Riiklike maksude maksuhalduri poolt hallatavate nõuete ja kohustuste arvestusse kandmise, tasumise ja tagastamise kord“ muutmise määruse eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Määrus kehtestatakse maksukorralduse seaduse § 105 lõike 9 alusel, mille kohaselt riiklike maksude maksuhalduri poolt hallatavate nõuete ja kohustuste arvestusse kandmise, tasumise ja tagastamise korra kehtestab valdkonna eest vastutav minister, rahandusminister, määrusega.

Eelnõuga muudetakse rahandusministri 19. detsembri 2008. a määrust nr 51 „Riiklike maksude maksuhalduri poolt hallatavate nõuete ja kohustuste arvestusse kandmise, tasumise ja tagastamise kord“ 14. aprilli 2022. a redaktsioonis RT I, 01.04.2022, 20.

Eelnõu on seotud 29. detsembri 2009. aasta Vabariigi Valitsuse otsusega alustada tugiteenuste tsentraliseerimise projektiga, mille raames vabastatakse riigiasutused kohustusest osutada ja arendada tugiteenuseid. See tähendab, et riigi tasandil antakse Maksu- ja Tolliametile (MTA) õigus hallata teatud riigi nõudeid keskselt ja siduda nõuete tasumine maksuarvestusega.

Riigikogu võttis 7. veebruaril 2024. aastal vastu asendustäitmise ja sunniraha ja teiste seaduste muutmise seaduse (340 SE), millega anti Kaitseressursside Ametiga (KRA) seotud sunniraha ja rahatrahvi haldamine üle MTA-le. Sunniraha ja rahatrahvide arvestus viiakse üle, kasutades olemasolevaid X-tee teenuste lahendusi. Seadusemuudatusega on infovahetus nõuete edastamise ja nõude tasumise kohta edaspidi automaatne.

Määrust rakendatakse tagasiulatuvalt 1. maist 2024. aastal.

1.2 Eelnõu ettevalmistajad

Eelnõu ja seletuskirja koostasid Rahandusministeeriumi maksu- ja tolliosakonna peaspetsialist Kersti Kivistik (kersti.kivistik@fin.ee; 588 51390). Eelnõu juriidilist kvaliteeti kontrollis Rahandusministeeriumi personali- ja õigusosakonna õigusloome valdkonna juht Virge Aasa (e-post virge.aasa@fin.ee) ning keeleliselt toimetas personali- ja õigusosakonna keeleteimetaja Sirje Lilover (e-post sirje.lilover@fin.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb kahest paragrahvist.

Eelnõu §-s 1 tehakse järgmised muudatused:

Punktis 1 muudetakse § 2 lõike 1 punkti 5 sõnastust. Kehtiv määruse sõnastus näeb ette, et kohustuste arvestusse kandmise aluseks on maksukorralduse seaduse (MKS) § 1 lõike 6 punktis 4 nimetatud kohtu ja prokuratuuri lahendid. Eelnõuga muudetakse sätte sõnastust ja kohtu ja prokuratuuri lahendi kõrvale lisatakse viide KRA otsusele. Seega on edaspidi kohtuse arvestusse kandmise aluseks kohtu ja prokuratuuri lahendid ning KRA otsus. Tegu on tehnilise muudatusega, mis on tingitud sellest, et seadusemuudatusega anti KRA-ga seotud sunniraha ja rahatrahvi haldamine üle MTA-le.

Nimelt lisati asendustäitmise ja sunniraha ja teiste seaduste muutmise seadusega (340 SE) maksukorralduse seadusesse õiguslik alus kohaldada KRA nõuetele MKS-is sätestatud tasumise, tasaarvestamise ja tagastamise korda. Mainitud eelnõuga anti KRA sunniraha ja trahvi nõuete haldamine MTA-le ning nimetatud nõuete arvestus viiakse olemasolevaid X-tee teenuste lahendusi kasutusele võttes üle riiginõuete arvestusse kaasamise rakendusele (edaspidi NAP).

Punktis 2 muudetakse § 6 lõike 3 sõnastust ja lisatakse viide KRA otsusest tulenevatele avalik-õiguslikele rahalistele kohustustele. Muudatus on tingitud asjaolust, et asendustäitmise ja sunniraha ja teiste seaduste muutmise seadusega (340 SE) muudeti MKS-i § 1 lõike 6 sõnastust, kuhu lisati viide KRA otsusest tulenevatele avalik-õiguslikele rahalistele kohustustele. Sestap on vajalik lisada vastav viide määruse § 6 lõikesse 3.

Punktiga 3 muudetakse määruse § 11 lõike 4¹ sõnastust ja lisatakse, et MKS-i § 1 lõikes 6 nimetatud rahalise kohustuse tasumiseks vajaliku viitenumbri väljastab KRA oma otsusega.

Punktiga 4 muudetakse määruse § 14 lõike 4 sõnastust ja lisatakse viide KRA otsusest tulenevatele avalik-õiguslikele rahalistele kohustustele. Muudatus tuleneb asjaolust, et MKS-i § 1 lõikesse 6 lisati viide KRA otsustest tulenevatele avalik-õiguslikele rahalistele kohustustele, mistõttu on vajalik täiendada ka määruse § 14 lõike 4 sõnastust.

Eelnõu §-s 2 sätestatakse määruse rakendamise kuupäev. Määrust rakendatakse tagasiulatuvalt 1. maist 2024. aastal.

3. Eelnõu terminoloogia

Eelnõuga ei võeta kasutusele uusi termineid.

4. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu vastab Euroopa Liidu õigusele.

5. Määruse mõjud

Täpsemalt on kavandatava mõjusid hinnatud asendustäitmise ja sunniraha ja teiste seaduste muutmise seaduse seletuskirja osas 6 (lk 4-7).¹

Sihtrühmana on enim mõjutatud KRA ja MTA, vähesel määral ka kohtutäiturid, ning kutsealused, kes ei täida kaitseväe teenistuse seadusest tulenevaid kohustusi. Kui kutsealune ei ole täitnud seadusest tulenevat kohustust, siis määratakse talle kohustuse täitmata jätmise eest sunniraha või rahatrahv.

Mõju kirjeldus: Muudatusega kaasneb koormus MTA-le, kes edaspidi KRA nõudeid haldab. Samal ajal väheneb KRA töökoormus, kuna KRA ei edasta enam nõudeid sundtäitmisele ega ole sunnitud pidama arvestust nõuete tasumise üle. Sunnirahaga seotud nõuetele rakendatakse vabatahtliku tasumise süsteemi ehk sunnirahanõuded ei liigu enam kohtutäituritele.

Kutsealustele, kellele on määratud kohustuse täitmata jätmise eest sunniraha või rahatrahv, on edaspidi võimalik nõuded tasuda mugavamal viisil ja neile antakse tähtaeg kohustuse vabatahtlikuks täitmiseks. Uus menetlussüsteem loob isikule võimaluse saada ülevaade temale

¹ Kättesaadav: <https://www.riigikogu.ee/tegevus/eelnoud/eelnou/2c7aebb4-0af0-4935-8616-1f5ff0d3051e/asendustaitmise-ja-sunniraha-seaduse-ja-teiste-seaduste-muutmise-seadus>

määratud nõuetest. See aitab isikul planeerida nõuete tasumist selliselt, et sellega ei kaasne täiendavaid kulusid (nt kohtutäituri tasu).

Prognooside kohaselt parandab sunnirahade ja rahatrahvide haldamine läbi NAPI nõuete üle arvestuse pidamise kvaliteeti ja kiirendab KRA tööprotsesse.

Mõju olulisus: oluline

Ebasoovitavate mõjude riski ei tuvastatud.

6. Määruse rakendamisega seotud riigi ja kohaliku omavalitsuse tegevused, eeldatavad tulud ja kulud

Muudatusega kaasnevad kaitseväekohustuslaste registri arendamiskulud KRA-le ja NAP-iga seotud arendamiskulud MTA-le. NAP on tarvis liidestada X-tee teenustega, mis lihtsustatult tähendab seda, et täiendatakse NAP-i nõude haldusega seotud seadistust. KRA vaates on arendustööde kulu 19 200 eurot ilma käibemaksuta; MTA vaates – 55 000 eurot ilma käibemaksuta.

Tegu on kuludega, mis kaasnesid asendustäitmise ja sunniraha ja teiste seaduste muutmise seaduse rakendamisega. Määruse rakendamisega täiendavaid kulusid ei kaasne.

Muudatusega kaasneb mõningal määral lisakoormus MTA-le, kes edaspidi KRA nõudeid korraldab ja haldab. Samas väheneb muudatusega märgatavalt KRA töökoormus (näiteks nõuete sisestamisel VERP-i, täitmisavalduste sisestamisel e-Täituri infosüsteemi jmt).

7. Määruse rakendamine

Määrus rakendatakse tagasiulatuvalt 1. maist 2024.

8. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse eelnõude kooskõlastamissüsteemi EIS kaudu kooskõlastamiseks Justiitsministeeriumile, Kaitseministeeriumile ja Kaitseressursside Ametile.